

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Figuræ, Symb. Ex Vet. &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Sicut ignis purgat faeces metallorum, ita Justitia purgat vitia malefactorum. In aere illustrante, & viam, qua eundem sit, monstrante; accipe Prudentiam dirigentem. In aqua, ardorem refrigerante; & terram, ne dissolvatur in pulverem, suo humore continente; accipe Temperantiam, ardorem concupiscentiae reslinguentem. In terra, percussa undique aquis, & tamen immobiliter permanente; accipe Fortitudinem in periculis roborantem. Geminiani l. i. c. 84.

Tempus docet quatuor Virtutes Cardinales. *Primo* Prudentiam: tres partes habet tempus; sic juxta Tullium, tres partes Prudentia: scilicet memoria in recordatione praeteritorum, intelligentia in ordinatione praesentium, & providentia in provisione futurorum. De quibus Deut. 32. 29. *utinam saperent*, scilicet praeterita, & *intelligerent praesentia, ac novissima providerent*, id est, futura. *Secundo* Justitiam: cujus est, communitatem servare sine personarum acceptione. Hanc communitatem Justitia Tempus praecipue servat: quia nihil est eo communius; & omnibus aequaliter est commune. *Tertio*: Fortitudinem: pertinet enim ad virum fortem; non otio vel ignavia, torpescere; nec propter aliquam difficultatem ab opere virtutis destitit: sed, si aliquando remitti contingat, continuo reviviscere. Quae omnia Tempus docet: nunquam enim quiescit; sed continuo cursum peragit. *Quarto* Temperantiam; quae maxime necessaria est ad conservationem sanitatis, & gratiae spiritualis. Sicut moderato tempore in suis qualitibus corpori nihil salubrius. Idem l. i. c. 84.

Alia.

Deus iudex justus, fortis, & patiens. Pf. 7. 12. Nota, quod in hoc versu in Christo ostenduntur esse quatuor virtutes Cardinales: Prudentia per hoc, quod dicit *Judex*: ad prudentiam enim pertinet discernere, & judicare: *Justus*, ecce Justitia: *fortis* ecce Fortitudo: *patiens*, ecce Temperantia. Hugo Card. hic.

Beati pauperes spiritu &c. Luc. 6. 20. S. Ambrosius dat causam, cur Lucas quatuor tantum assignet Beatitudines: quia contentus, inquit, fuit, quatuor amplecti virtutes Cardinales. Temperantiam in prima: *beati pauperes*. Justitiam in secunda: *beati qui nunc esuritis*, scilicet *justitiam*, ut addit Matth. 5. Prudentiam in tertia: *beati, qui nunc fletis*. Habes, ait Ambrosius, Prudentiam, cujus est flere occidua; & ea, quae aeterna sunt, quaerere. Fortitudinem in quarta: *beatis eritis, cum vos oderint homines*. Cornelius hic.

In hac vita Virtus non est, nisi diligere; quod diligendum est. Id eligere; Prudentia est: nullis inde averti molestijs; Fortitudo est: nullis illecebris; Temperantia est: nulla superbia; Justitia est. S. August. ep. 52.

Si curus est anima; habet equos vel bonos, vel malos. Boni equi virtutes sunt animae; mali equi passiones sunt corporis. Bonus ergo rector malos equos restringit, & revocat; bonos incitat. Boni equi sunt quatuor: Prudentia, Temperantia, Fortitudo, Justitia. Mali equi iracundia, concupiscentia, timor, iniquitas. S. Ambrosius l. de Isaac, & anima, c. 8.

TITULUS XVI.

VITA.

§. I.

Figure, Symbola.

Ex Veteri.

De sexto parent, quod inserant. Ex. 16. 5. Sex diebus vitae nostrae cibaria comparanda sunt in septimum diem aeternitatis; ut iisdem in aeterna quiete caelesti vivamus. Ita Origenes, Rupertus, Cyrillus. Apud Cornelium hic.

De mane usque ad vespem. Job. 4. 20. id est, ab initio vitae usque ad finem. Hugo Card. hic.

Militia est vita hominis super terram. Job. 7. 1. Nam, sicut belli tempore, miles nunquam aliquid certi sibi spondere potest, nec in eodem versatur statu; sed modo victoriam refert, modo in fugam compellitur: hodie cadit, cras ab hoste caditur; adeo ut semper arma eum gestare necesse sit: Sic nihil in hac vita habetur stabile, sed omnia fortunae mutationi subiecta sunt: nam, si mane

Polyanth. Sacra. Tom. II.

victor fueris, vesperi clades timenda, vel exitium: adeo ut nunquam certi aliquid tibi promittere valeas. Bessius D. i. Epiph.

De torrente in via bibet. Pf. 109. 7. Sicut torrens pluvialibus aquis collectus redundat, perstrepat, currit; & currendo decurrit, id est, cursum finit: sic est omnis iste cursus mortalitatis humanae. Nascuntur homines, vivunt alij, moriuntur; rursusque morientibus alij nascuntur, succedunt, accedunt, decedunt. S. Prosper. hic.

Extinguetur lucerna ejus in medijs tenebris. Prov. 20. 20. Lucerna Symbolum est vitae. Sicut enim vita alicui humidum radicali, sic lucerna oleo; eoque deficiente languet, & emoritur. Cornelius hic.

Aegyptijs lucerna Symbolum vitae erat: quod nihil aliud putarent vitam esse, quam ignem humore, velut olei liquore, nutritum. Idem in II. 60. 1.

Jam hyems transit. Cant. 2. 11. Possumus etiam per hyemen vitam praesentem intelligere. S. Gregor. hic. Hyems est vita praesens;

Ttt tt 2

fens; in qua nos, etsi jam spes ad superna erigit, adhuc tamen mortalitatis nostræ frigidus torpor attingit. Idem mor. l. 27. c. 14.

Et ecce quasi statua una grandis. Dan. 2. 31. Quid est aliud hujusmodi statua, nisi humana figura, sive humana vita? Richardus à S. Victore de erud. hom. inter. l. 1. c. 26.

Ex Novo.

Erat parasceve, quod est ante Sabbathum. Marci 15. 42. Est parasceve nomen Græcum, & interpretatur *preparatio*. Unde sextam feriam sic appellabunt Judæi: quia ea, quæ Sabbatho erant necessaria, præparabant. Parasceve vitam præsentem significat; in qua necessaria præparari debent vitæ futuræ. Hugo Card. hic.

Venit in omnem regionem Jordanis. Luc. 3. 3. Congruè circa Jordanem de Judicio sermo ejus est; Jordanis enim idem est, ac *fluvius Judicij*. Et amœnus quidem fluvius est; sed in mare mortuum defluebat. Egregius typus vitæ nostræ: quid illa est? nisi Jordanis fluvius amœnus; divitijs, voluptatibus, honoribus, lætus. Verùm in mare mortuum descendit, in mortis abyssum transeunt fluctus; manet luctus. Marchantius D. 4. adv.

Gravati erant somno. Luc. 9. 32. Somnus est vita præsens, quò gravantur oculi interiores. Ab hoc somno evigilat homo, cum moritur. Et tunc potest videre Majestatem Dei; atque non. Hugo Card. hic.

In Cana Galilæe. Joan. 2. 1. Galilæa interpretatur *transmigratio*. Vita ergo præsens Galilæa est; transmigrans de præsentibus ad futura. Hugo à S. Vict. de 7. hydrijs.

Venit nox. Joan. 9. 4. Præsens vita dicitur dies: & mors dicitur nox, vel futurus status: quia dies dati sunt ad operationem; noctes ad quietem. Hugo Card. hic.

Per dies quadraginta &c. Act. 1. 3. Quadagesimus numerus est Symbolum peregrinationis nostræ in hoc Mundo. Hinc quadraginta annis peregrinati sunt filij Israël in deserto. Ità Christus hic quasi quadraginta diebus peregrinatus fuit; & ijs peractis, ascendit in cœlum. Cornelius hic.

Ex Patribus, & alijs.

Dies Sanctæ Quadagesimæ vitam Sæculi præsentis significat: sicut & dies Paschæ æternam beatitudinem præfigurant. S. Aug. l. 2. in capite jejunijs de tempore.

Sicut Quadagesimæ dies ante Pascha significaverunt laboriosam vitam in hac ærumna mortali: sic isti dies læti significant futuram vitam, ubi erimus cum Domino regnaturi. Idem s. 6. de diversis.

Pelagus est longè, latèque protensum, hæc vita: & quemadmodum in mari universo sinus diversi alijs, atque alijs tempestatibus commoventur præcipuè; sic & in vita

nostra fieri videmus. S. Chrysof. hom. 82. in Matth. 26.

Mercaturam hanc vitam existimo. Si negotiatus fueris; quantum facies; parva magnis, caduca sempiternis, commutans. Quòd si nundinarum tempus tibi fluere sinas, nullum aliud es postea habiturus. S. Gregor. Naz. in sententijs.

Quid hominis vita aliud est, quàm rota, quæ perpeti rotatu versatur. S. Antiochus hom. 30.

Quadragenarius numerus typum præsentis Sæculi tenere videtur; dum anni quadripartitis vicibus currunt; & Mundus quatuor partibus terminatur. V. Beda l. 1. in Matth. 1.

Similis est vita nostra ludo scæcorum, ubi à bene ludentibus diabolo illuditur. Sicut ergo unò tractu malè factò, vel non factò, ludus amittitur, vel totum lucrum: Sic unò opere malè factò, vel neglectò, totius vitæ nostræ fructus perditur. Hugo Card. in Ecclesiastæ 9.

Vita nostra quasi linea est circumducta (circulus) rediens ad idem punctum: à pulvere enim incipiens, & per defectus naturales quasi circulariter progrediens, ad pulverem revertitur. Blesensis s. 36. in Ded. Cal.

§. II.

Vita brevis, fragilis.

Figure, Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Dies mei velociores fuerunt Cursor. Job.

9. 25. Cursor, licet celeriter currat; tamen temporis aliquantulum, & in dormiendo, & comedendo, consumit: dies autem hominis nullam moram faciunt. Stella in Luc. 1.

Quasi gutta aquæ maris deputati sunt. Eccl. 18. 8. Tria hic agnoscit Hugo: breviterem vitæ in gutta, instabilitatem in aqua, amaritudinem in mari. Sensus est: si conferratur gutta maris immensis Oceani aquis, quid erit? sic vita hominis æternitati. Oslavianus hic.

Ecce uncinus pomorum. Amos 8. 1. Vita humana rectè comparatur pomis. 1. Quia, sicut poma citò in gemmas erumpunt, crescunt, maturescunt, carpuntur: ita & homines. 2. Sicut è pomis alia matura, alia immatura, sponte decidunt; alia in arbore putrescunt; alia rubent; alia manu carpuntur; alia baculo, & vi, dejiciuntur: ita hominum alij in ætate virili, alij in juvenili, naturali morte decedunt; alij in senectute. Hinc Job. 9. 26. *dies mei pertransierunt, quasi naves poma portantes.* Hæc enim naves celerius aguntur, ceteris: nè poma, quæ citò putrescunt, corrumpantur, antequam ad portum appellent. 3. Vides arborem florentem, & floribus comptam, imò onustam: adverte, ex quinquaginta floribus vix unus in pomum matu-